

SÉBASTIEN CHIÈZE (MADRID)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
13 JULI 1679
7126

Vervolg op Chièzes brief van 29 juni 1679 (7124A).

Samenvatting: Chièze vervolgt zijn berichtgeving over de situatie in Spanje. Hij hoopt op een spoedige aankomst van de luiten.

Bijlage: memorandum voor de Raad van de Prins (Chièze).

Van een antwoord van Huygens is niets bekend. Chièze schreef opnieuw op 10 augustus 1679 (7129A).

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl.: brief (dubbelvel en enkelvel, 15x21cm, abcd | -, e | -; apograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 7126, pp. 420-421: onvolledig (<Quoyque je suis ... et vostre charité>), rest samengevat.

Namen: Pedro Coloma; Caspar Fagel; Carlos de Gurrea, Aragon y Borja (hertog van Villahermosa); Christiaan Huygens; Johan Joseph van Oostenrijk; Emanuel de Lira; Marguérite-Isabelle de Mérode (gravin van); Willem III.

Plaatsen: Besançon; Bologna; Brussel; Europa; Maastricht; Milaan; Parijs.

Glossarium: luth (luit).

Transcriptie

¹Madrid, 13e Juillet 1679.

Monsieur,

Quoyque je suis dans l'espèce de repos (ou plustost d'inaction) que vous m'aviés prédit, je ne suis pas sans inquiétudes, de mesme que mon silence en donne sans doute à Monsieur *Don Juan*. Ce Prince, de l'humeur dont il est, porte très-impatiemment que nous n'ayons pas fait le cas qu'il s'imaginoit de *sus ocizos* et que l'estat ne se soit pas rendu comme il s'attendoit aux rémonstrances réitérées de *Don Manuel* de Lira, et au vain texte de *represalia de placas*. Et je ne suis pas peu en peine de mon costé de voir comme cette affaire se terminera, car il est | b | certain que, quand ce ne seroit que pour la réputation, Messieurs les Espagnols n'oublieront rien pour avoir Maestricht, et la vraysemblance (pour ne dire la certitude) est que, quand ils verront tous leurs artifices éludés par nostre résistance, ils proposeront des expédiens et quelque argent comptant. Ainsi il dépendra, à mon avis, de la contenance de Son Altesse d'en tirer une plus ou moins grande somme, et pour moy je crois qu'ils n'espargneront pas un million de patagons, divisible entre Son Altesse et les admirautés, pour ne se voir pas exposés à la risée de toute l'Europe.

Et comme ces gens-icy dans la nécessité ne font nul cas d'accorder tout ce qui n'est pas argent comptant, il n'y a pas de doute que, dans cette occasion Son Altesse n'obtienne, sy elle veut, la ratiffication de la déclaration tant dilatée du Duc de Villahermosa, au regard de la | c | souveraineté, et que mesme il ne luy soit plus facile de faire que le Roy prenne pour son compte la dette de la comtesse d'Isenghien, que non pas d'obtenir la cassation de la sentence et transaction passées de quelques consultes favorables, et de quelques raisons dont se flattent vos advocats de Bruxelles. Je crois, Monsieur, devoir dire icy, qu'on aura jamais satisfaction par cette voye-là; je crains mesme que sur les instances que fairont sans doute les héritiers de la comtesse d'Isenghien, et des efficaces sollicitations et autres embarras, qu'ils susciteront du costé de la France, les biens de Son Altesse ne se voyent de nouveau exposés aux exécutions de justice, s'il n'y est pourveu par un traité. J'en écris à Monsieur le Conseiller Pensionnaire. Voilà Monsieur, ce que j'ay creu devoir mettre dans cette rencontre en la considération du Conseil de Son Altesse, que je ne manqueray pas | d | d'informer dans la suite de tout ce qui pourra venir à ma connoissance.

1. Ontvangstnotitie van Huygens: <R ultimo Julii 1679.>.

J'escris à Son Altesse en homme résigné au regard de la suppression de mes apointemens, suppliant toutefois qu'il luy plaise de me les faire continuer du moins pour les six mois restans de la présente année, tant pour le payement de mes debtes, que pour m'ayder à fournir aux frais imminens du mariage du Roy. C'est à quoy je vous conjure, Monsieur, de vouloir employer vostre crédit et vostre charité, en faveur de vostre très-obéissant homme,

Monsieur,

²vostre très-humble et très-obéissant serviteur
Chièze.

Je sçay bien que ceste lettre devoit estre en grand papier, mais il est si tard que la faute du secrétaire est sans remède pour cette fois. | e |

³J'espère, Monsieur, qu'il n'y aura plus de retardement à la transmigration des luthz de Boloigne, ayant adressé à mes correspondans une route certaine pour les faire passer à Paris par Milan et Besançon, d'où une personne de ma connoissance prendra soin de les faire remettre en main *del Señor Don Cristiano*.

Vertaling

Madrid, 13 juli 1679.

Mijnheer,

Hoewel ik nu van het soort van rust (of liever nietsdoen) geniet die u mij had voorspeld, ben ik toch niet geheel gerust, evenmin over wat mijn stilzwijgen zonder twijfel voor indruk maakt op ¹de heer Johan¹ [Joseph van Oostenrijk]. Deze vorst, met het karakter dat hij heeft, is zeer ongeduldig dat wij niet zo gehandeld hebben als hij had verwacht in ²zijn hersenschimmen² en omdat de staat niet heeft gehandeld, zoals hij verwachtte, volgens de herhaalde aanzeggingen van de heer Emanuel de Lira, en volgens de inhoudsloze dreiging van ³financiële represailles³. En ik ben op mijn beurt niet weinig benieuwd hoe deze zaak zal aflopen, want het staat vast dat, al was het alleen maar om hun aanzien, de heren Spanjaarden niets zullen nalaten om Maastricht te krijgen, terwijl het waarschijnlijk (om niet te zeggen, zeker) is dat, wanneer zij al hun listen door ons verzet op niets zien uitlopen, zij noodoplossingen en een hoeveelheid contant geld zullen voorstellen. Aldus zal het naar mijn mening van de houding van Zijne ⁴Hoogheid afhangen om een min of meer grote som gelds los te krijgen, en ik voor mij geloof dat zij geen miljoen patagons zullen besparen, te verdelen tussen Zijne Hoogheid en de admiraliteiten, opdat ze niet te kijk zullen staan als de risée van heel Europa.

En zoals die mensen hier in nood het niet erg vinden alles toe te geven, zolang het niet om geld gaat, lijdt het geen twijfel dat Zijne Hoogheid, wanneer hij dat wil, bij deze gelegenheid de ratificatie van de zo verdraagde verklaring van de ⁵hertog van Villahermosa, die betrekking heeft op de soevereiniteit, kan verkrijgen, en dat het hem zelfs gemakkelijker zal vallen te bewerkstelligen dat de ⁶koning de schuld van de ⁷gravin van Isenghien voor zijn rekening zal nemen, dan wel de cassatie van het vonnis te verkrijgen, en van de regelingen die zijn getroffen op basis van enkele gunstige adviezen en enkele argumenten, waarop uw advocaten in Brussel zich beroemen. Ik meen, mijnheer, hier te moeten zeggen dat men langs die weg nooit genoegdoening zal krijgen. Ik vrees zelfs dat via de gedingen die de erfgenamen van de gravin van Isenghien ongetwijfeld zullen aanspannen, en de doeltreffende bemoeienissen en andere moeilijkheden die van Franse

2. Kwalificatie, ondertekening en beide postscriptums autograaf.

3. Dit tweede postscriptum staat op een apart vel, met een ontvangstnotitie van Huygens: <R ultimo Julii 1679.>.

4. Willem III.

5. Carlos de Gurrea.

6. Karel II.

7. Marguërite Isabelle de Mérode.

kant zullen worden opgeworpen, de bezittingen van Zijne Hoogheid andermaal aan inbeslagname zullen worden blootgesteld, wanneer dit niet wordt voorkomen door een verdrag. Ik schreef daarover aan ⁸mijnheer de raadspensionaris. Ziehier, mijnheer, wat ik bij deze gelegenheid heb gemeend naar voren te moeten brengen ter overweging door de Raad van Zijne Hoogheid, die ik steeds tijdens het verdere verloop op de hoogte zal houden van alles wat mij daarover ter ore zal komen.

Ik schrijf aan Zijne Hoogheid als een berustend man, waar het gaat om het opheffen van mijn aanstelling, evenwel met het verzoek aan hem dat het hem moge believen deze te laten voortduren voor ten minste de zes resterende maanden van dit jaar, zowel om mijn schulden te kunnen betalen, alsook om mij te helpen in het voorzien van de op handen zijnde kosten vanwege het huwelijk van de koning. In deze verzoek ik u dan ook dringend, mijnheer, uw voorspraak en uw welwillendheid te willen aanwenden ten gunste van uw gehoorzame,

mijnheer,

uw nederige en gehoorzame dienaar
[Sébastien] Chièze.

Ik weet zeer wel dat deze brief op groot papier moest zijn, maar het is zo laat dat er deze keer geen secretaris aanwezig kan zijn.

Ik hoop, mijnheer, dat er verder geen vertraging zal optreden in de versturing van de luiten uit Bologna, nu ik aan mijn correspondenten een veilige route heb uitgestippeld om ze naar Parijs te krijgen via Milaan en Besançon, waar een kennis van mij er zorg voor zal dragen dat ze ^Lde heer Christiaan [Huygens]^J ter hand zullen worden gesteld.

8. Caspar Fagel.